

Nr 68.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inrättande av ett tullmuseum; given Stockholms slott den 4 februari 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

H. S. Tamm.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 februari 1921.

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Departementschefen, statsrådet Tamm anförde vidare följande:

Jag anhåller härefter få för Kungl. Maj:t anmäla ett av generaltullstyrelsen i skrivelse den 4 mars 1920 framlagt förslag om anordnande av ett tullmuseum samt om bemyndigande för styrelsen att för ändamålet använda vissa belopp av tullmedel.

Generaltullstyrelsen anför i berörda skrivelse följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 58 häft. (Nr 68.)

»Länge hava i senare tid vissa strävanden yppat sig och delvis även gjort sig gällande att såvitt möjligt undan vanvård och förintelse rädda minnesmärken av äldre tiders verksamhet på särskilda områden i vårt land.

Sålunda vill den folkloristiska verksamheten samla bygdernas sägner, visor och musik. Inom armén och flottan pågår en rörelse i ovannämnda riktning. Jämväl på administrationens område strävar man åt enahanda håll. Så har ett postmuseum kommit till stånd, efter det på därom av generalpoststyrelsen gjord underdanig framställning Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 3 november 1905 bemyndigat samma styrelse att tills vidare av det å postverkets utgiftsstaten uppförda anslag till »inköp och underhåll av inventarier» använda ett belopp av högst ett tusen kronor om året till inköp av sådana föremål och effekter, som kunde finnas vara av värde för ett svenskt postmuseum. Museet öppnades därefter för allmänheten under december 1906 och torde hava tillvunnit sig avsevärd uppmärksamhet både inom och utom postverket.

Även inom tullverket har ett livligt intresse för ett museum sedan lång tid tillbaka förnummits. Verket har gamla anor. Redan Magnus Eriksson pålade tull år 1348, Karl Knutsson utfärdade tulltaxa och Gustaf Wasa tullstadga genom 1536 års tullordning. En viss administrativ organisation av tullväsendet tillskapades redan år 1577. Av ålder har tull utgjort en av rikets främsta statsintäkter. Verkets talrika och i regel väl rekryterade personal har i Sverige och dess tidigare besittningar fyllt en statsfinansiell uppgift av synnerlig vikt och har därutöver genom fast organisation och disciplin betytt icke så litet även för ordningens upprätthållande i allmänhet vid rikets gränser. Mångenstädes har tulltjänsten, alltid krävande, ofta farofylld, nedärvts från far till son i flera led och blivit tradition i hela släkter av kust- och gränsbevakningspersonal.

Det är de hos tullmyndigheter och enskilda ännu befintliga minnesföremålen — däribland och icke minst arkivalier — från denna betydelsefulla svenska statsverksamhet i det förgångna ett tullmuseum skulle söka förvärva, ordna, iståndsätta, bevara och förkovra. Intresserade tjänstemän hava redan hopbragt värdefulla samlingar i Stockholm, Malmö och Hälsingborg, vilka kunde utgöra en grundstomme till museet. Det är styrelsens övertygelse, att ett sådant i möjligaste mån fullständigt museum skulle vara av bestående kulturellt värde och även utgöra ett icke alldeles betydelselöst studiefält för tullelever och tulltjänstemän av olika grader. Vid sådant förhållande finner styrelsen åvägabringandet av ett tullmuseum vara en för det svenska tullväsendet gagnelig och intresseväckande angelägenhet, väl värd något understöd av tullmedel.

För samlingarnas ordnande torde krävas ett belopp av omkring 3,000 kronor, nämligen till inköp av bland annat ett skåp (av samma modell som postmuseets) för stämplor och sigill, en svängtavleställning för författningar, bilder, fotografier etc., ställningar för uniforms- och utrustningspersedlar, montrar för smärre föremål såsom tjänstetecken, plomberingstånger etc., inramning av värdefullare tavlor samt etiketter.

Härjämte synes ett årligt belopp av omkring 1,000 kronor vara behöfligt för samlingarnas nödtorftiga utökande genom inköp av äldre författningar, böcker, tavlor, kartor o. d., vilka vidkomma tullverket.

Rum för ett tullmuseum torde kunna beredas i någon av tullverkets lokaler här i staden. Ett tullmuseum synes böra hållas öppet för allmänheten endast några

timmar i veckan, exempelvis söndagar kl. 1–3 eftermiddagen, en tid då tullpersonalen torde hava bästa tillfället att besöka detsamma och jämväl andra besökande kunna väntas i större antal än eljest. Någon inträdesavgift synes icke böra upp- tagas av de besökande.»

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer generaltullstyrelsen om bemyndigande för styrelsen att för inköp av föremål, som lämpligen borde förvärfvas för ett tullmuseum, samt av nödiga inventarier för ett sådant museum av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter använda *dels* under år 1920 högst fyra tusen kronor *dels ock* sedermera årligen tills vidare högst ett tusen kronor.

I häröver avgivet utlåtande den 22 juni 1920 har statskontoret, *Statskontoret.* som icke har något att erinra mot vad generaltullstyrelsen i sin nyss återgivna skrivelse anført, tillstyrkt bifall till styrelsens hemställan i ärendet.

Lika med statskontoret anser jag, att generaltullstyrelsens föreva- *Departements-
chefen.* rande framställning om anordnande av ett tullmuseum bör vinna bifall. Mot styrelsens förslag att för ändamålet skulle anlitas det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter har jag intet att erinra. Dock torde, då med anslaget skulle komma att bestridas utgifter, för vilka anslaget ursprungligen icke har varit avsett, frågan om anvisande av medel för ändamålet vara av beskaffenhet, att riksdagens medgivande därtill bör inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att generaltullstyrelsen må för inköp av föremål, som lämpligen böra förvärfvas för ett tullmuseum, samt av nödiga inventarier till ett sådant museum av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter använda *dels* under år 1921 ett belopp av högst fyra tusen kronor *dels ock* sedermera årligen ett belopp av högst ett tusen kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Martin Philipson.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1921.